

— Шахримиз вакиллари ушбу чемпионатга яхши ҳозирлик кўчма-
ма-қўйилди.

100 киши меҳнат қилаётган «Тошойна» ҳиссадорлик жамиятини ишлаб чиқариш майдони ва ускуналарини эътиборга олиб, таъбир жоиз бўлса кичик корхонага қийс-лаш мумкин. Шу мўъжаз корхона республикамизнинг бу-тун мебель саноатини зарур маҳсулот — тошоналар билан узлуксиз таъминлаётгани кишини қувонтиради.

«Ўзбекмебель» Давлат ҳиссадорлик бирлашмасининг «Тошойна» ҳиссадорлик жамияти бошқаруви раиси ўринбосари Дамир Омонбоев билан суҳбатимиз кўпроқ муаммолар ечими тўғрисида бўлди.

— Беш-олти йил илгари 25 минг квадрат метр мебель, 20 минг квадрат метр турли тошойна маҳсулотлари ишлаб чиқарардик. Аф-суски, ҳозир бу кўрсаткичнинг атиги йигирма фоизига эришяпмиз. Биринчи муаммо — хом ашё. Ўзаро тўловлардаги келишмовчилик-лар асосий шерикларимиз — «Салават стекло», «Борск стекло» ва Горький шиша заводлари билан алоқаларимизни бироз мураккаб-лаштирди. Корхонамиз раҳбари Ҳабибулла Тожиев бир неча марта юқорида номлари зикр этилган заводларда бўлиб илгариги муноса-батларимизни тиклашга ҳаракат қилди. Уйлаймизки, эртами кечми бу муаммо албатта ҳал этилади.

— Айни кунда илгари олинган хом ашё ҳисобига ишлаётган экан-сизлар-да?

— 1994 йилдан бери Қирғизистоннинг «Тўқмоқ» шиша заводи ойнаси билан ҳамкорликда ишлаяпмиз.

Саноат

КЎЗГУЛАРДА МЕҲНАТ АКСИ

Корхонанинг иш жараёни билан танишув фирма дўконидан бош-ланди. Қурилиши эндигина тугаган, бўёқ ҳиди тарқаб улгурмаган дўконнинг савдо салоҳияти кирди.

— Дўконимизда ўз маҳсулотларимиз билан бирга мебеллар со-тишни ҳам мўлжаллашганми. Дўконнинг бирламчи вазифаси савдо эмас, харидорлар талабини ўрганиш, маҳсулотларимиз сифатини аниқлаш.

Корхонанинг бош цехидамиз. Иш ойналарни керакли ҳажмларга кесибдан бошланган экан. Шу ернинг ўзига ҳамма ойналарнинг тўрт тарафига раҳ берилди.

— Бу ойналарга эътибор беринг. — Дамир ака диққатимизни икки тўпдаги тахталарига қаратди.

— Бириси жуда тиник, иккинчисиди қандайдир ранглар номуна-сиблиги бор.

Мен ажабланиб Дамир акага қарадим. Қўриб турганингиздек ҳар қандай шишадан тошойна тайёрлаб бўлмайди. Мана бу тиник шиша Борск ойнаси. Сифатига гап йўқ. Бундай шишадан тайёрланган тошойна кўзни қамаштиради. Буниси эса «Тўқмоқ» шишаси.

Шишаларга ишлов берилмаган бўлимда аёллар меҳнат қилаёт-ганининг гувоҳи бўлдик. Улардан бирини суҳбатга тортидик.

— Тажрибали, илгор ишчиларимиздан Насиба Мамараҳимова, — таништирди Дамир ака.

— Насиба, неча йилдан бери шу корхонада ишлайсиз?

— Йигирма икки йил бўлди.

— Ишда ўзилиш бўлиб турадими?

— Йўқ, ишхонамиз фаолияти яхши. Ойликларни ўз вақтида олаяп-миз.

— Яна қандай қулайлик ва имкониятлар бор?

— Даволанишимиз беғул. Дам олишни истасак, санаторий ва дам олиш уйларига йўлланмалар доим топилади.

Цех бошлиғи Абдувосик Абдуллаев суҳбатимизга қўшилди.

— Бизда олтимизга яқин аёл меҳнат қилади. Аёллар меҳнатининг ўзига хос нозик томонлари бўлади. Уларнинг меҳнати ва соғлиғини муҳофаза қилиш алоҳида масъулият талаб қилади.

Дамир ака корхонанинг янги қурилган биносига бошлади.

— Яқин келажақда асбоб-ускуналарни мана шу бир минг бир юз квадрат метри саҳнага ўрнатамиз. Коммуникация ишлари бажарил-ган. Иситгичлар ва бошқа жиҳозлар ишларини тезроқ тугаллашга қўлимиз бироз қалталиқ қилиб турибди. Лекин бошлаган ишимизни охирига албатта етказамиз.

Бинонинг биринчи навбатиди бироз тарқоқ ҳолдаги, эски ҳаво алмашиши мураккаб ва ишлашга ноқулай бўлган иш жараёни ягона, шинам меҳнат шароити ҳар томонлама муҳофаза қилишга тўла эри-шишган тизим жойлашади.

Ошхона, дам олиш ва маърифат хонаси билан бирга маъмурият ҳам бинонинг иккинчи қаватига қўйиб ўтади. Иккинчи қаватдаги ва ошхонадаги пардозлаш ишлари шиша кошчилар билан безатилгани диққатимизни тортди.

— Чикитга чиққан шиша бўлақларига турли ранг, безак бериб, ко-шин ўрнида ишлатдик. Қўриб турганингиздек, чакки эмас, — изоҳ берди Дамир ака. — Корхонамизнинг келажагига ишонч билан қараб меҳнат қилаяпмиз. Меҳнатимиз эса кўзгуларимизда акс этиб турибди.

Музаффар МИРРАЖАБОВ.

«Шара-бара, шара-бара». Велосипед минган ёш йигит овозининг борича бақириб одати бўйича маҳалла кўчаларининг бир бурчагидида тўхтади. Эрта тонгда сокингина бўлиб турган бу кўча шара-барачи келиши билан болаларнинг шовқин-суронига, қийқириғига тўлиб кет-ди. Болакайлардан бири иккита қўлига бўшаган шиша идишни кў-тарганича шарабарачи томон чопиб борар, ҳаёлида ундадан бирон бир ширинлик ёки қандайдир ўйинчоқ олиш умидида эди...

«Шара-бара» — бу бизга болали-гимиздан маълум ва таниш сўзлар бўлиб, ҳатто ҳозирги кунимизда ҳам кам ҳолатларда бўлсада, болалари-мизни ҳамон қувонтириб турибди.

Ҳафтада икки марта, баъзида уч марта, одат бўйича яқинда кўчалари шарабарачилар маҳаллаларга вело-сипедига иккита катта кўтунин ортан ҳолда келишиб бўшаган шиша идиш-ларни бодрокларга алмаштиришди.

Уларнинг бундан кўрайдиган фойдаси ҳам салмоқликка эди: бўш шиша идишларини атторчилик буюмларига тенг кичи баробар арзонга алмаш-тирарди. Албатта, бунинг учун улар кўчама-кўча кезиши ҳам керак. Бўш шиша идишларни топшириш ҳам осон эмас. Улар бўш шиша идишлар ўт-мас матоҳга айланган пайтда аҳоли-дан йиғиштириб олганларини қандай пуллашлари ҳақида оғиз очмадилар.

Майли, бу уларнинг тижорат сирла-ри бўла қолсин.

Лекин биз айнан шу кўчаларда кўп-чилик ҳамшаҳарларимизни ўйланти-раётган муаммо — бўш шиша идиш-ларни топшириш ҳақида гап юрит-моқчимиз. Шаҳарда 0,5-0,8 литрли маъданли ва шампан виноларидан бўшаган, хориждан келтирилган ви-но-арақ маҳсулотларидан, «Фанта» ва «Кока-кола»дан бўшаган шиша ҳам-да пластмасса идишларни топшириш муаммо бўлиб қолмоқда...

Яқин-яқинларгача қарийб ҳар бир озиқ-овқат дўконидида шиша идишлар-ни қабул қилиб оладиган бўлимлар бўлар эди. Эндиликда улар анқонинг уруғига айланиб қолди...

Биз юз берган вазиятга аниқлик киритиш мақсадида шахримиздаги бир қанча савдо нўқталарида бўлдик. Маълум бўлишича, турли ичимликлар сотиладиган бўлимларда, жумладан вино-арақ маҳсулотлари сотиладиган бўлимларда шиша идишлар маъдан-ли сувларни харид қилаётган ҳолат-

лардагина алмаштирилар экан. Маса-лан, айтилик, шампан виносини со-тиб олсангиз ҳам шундай бўш идиш-ни топшириш мумкин экан. Ана шун-дай шартлар юртимизда ишлаб чиқ-арилган кефир ёки майонезни харид қилиш чоғида ҳам амал қилар экан.

«Тошкентсавдо» акционерлик жа-мийатида бизга тўлуштирилари, са-ноат корхоналари уларни кейинги ва-қтларда яшчиклар билан умуман

таъминламаётган экан. Ҳозир қарийб барча магазинларда омборхоналар бўш идишлар билан тўлиб-тошиб ётибди. Юқорида айтганимиздек, мах-сус яшчиклар бўлмаганлигидан бўш шиша идишлар қолларда, ерда дума-лаб ётибди. Бу эса савдо корхонала-рининг молиявий аҳволига таъсир кўр-сатмоқда.

Тошкент шаҳрида ва унинг ташқа-рисида турли ичимликларни ишлаб чи-қарадиган бир қанча корхоналар бор. Уларни шиша идишлар билан ҳозир-ча республикада якяю ягона бўлган Қувасойдаги «Кварц» ҳиссадорлик жа-мийати таъминламоқда. Ушбу ҳисса-дорлик жамиятининг бўш шиша идиш-ларини иккиламчи хом ашё сифатида қабул қилишдан бош торганлигини-ни боиси шундаки, бундай шиша идишлар қайта ишлангандан кейин улардан озиқ-овқат маҳсулотлари со-лиш учун фойдаланиш мумкин эмас экан.

Бироқ бир нарса бизга қоронгу: ҳўш, «Ўзозирқовкатсаноат», «Ўзмева-савзавотсаноат» каби йирик корпо-

савдо шохобчаларидан бўш шиша идишларни қабул қилиш мажбурияти юкланган. Дарҳақиқат бундай қарор бор, лекин бу қарорнинг жойлардаги ижроси йўқлигига «Акмал-Икромос савдо» акционерлик жамияти раиси Х. Каримовнинг «Тошкентсавдо»га йўлла-ган хати билан танишиб ишонч ҳосил қилдик. Ушбу хатда «...тўпганиб қол-ган шиша идишларни топшириш ма-саласида қуйидаги етказиб берувчи-ларга: «Тошкентвино» комбинати ак-ционерлик жамияти раҳбариятига (раҳ-бари М. Аҳмедов) мурожаат қилгани-мизда ёзма равишда рад жавоби бе-рилди: катта қолдиқлар муносабати билан идишларни қабул қилиш имко-нияти йўқ экан; Тошкентдаги 1-маъдан-ли сувлар заводи (директори Р. Сул-тонов) идишларни сотиб олинган сув-лар эвазига қабул қилиш мажбурияти-ни олди. «Рохат» акционерлик жамия-тида (директор ўринбосари Х. Тошпў-латов) фақат товарни айирбошлаш эва-зигагина шиша идишларни олишга ро-зилиқ беришди; «Тошмаргўда» (таъми-

рациялар ва бошқалар нега савдо кор-хоналарини қўшимча равишда яшчик-лар билан таъминламай, бўш шиша идишларни қабул қилишдан бўйин то-ва-лашга ярайдиган (шампан виноси учун идишлар бундан мустанно) идиш-лардан фойдаланиш анча арзонга ту-шиши мумкин эди-ку!

Бироқ, биз бу жумбоққа ҳозирча ҳа-воб тополмадик. Лекин бизга «Тош-кентсавдо»да хабар беришларича, Ва-зирлар Маҳкамасининг 1996 йил 16 ок-тябрдаги 15/4290-сонли махсус қаро-рида тегишли саноат корхоналарига

нот бўлими бошлиғи А. Ёқубов) ма-сала шундай йўсинда қўйилди: идиш-ни савдо ташкилоти майонезни ол-гандигина қабул қилади. Бироқ, бу ўринда шу нарсани инобатга олиш ке-ракки, майонезни сотиш муддати 30 кун билан чегаралаб қўйилган. Уни катта миқдорда идишларни айирбош-лаш эвазига олишни савдо ташкило-ти ҳал қилмапти...

Махсулот етказиб берувчилар бил-лан савдо корхоналари ўртасидаги ҳа-қиқий аҳвол қандай эканлигини юқо-рида келтирилган мисоллардан бил-дингиз. Бироқ биз таъминотчилар — магазинларнинг омборхоналарида, ер-тўлаларида, ошхоналарда, сон-са-ноқсиз миқдордаги шиша идишларни нима қилишимиз керак? Нафакат ҳам-

савга аралаштириш билан чекланиб, ис-теъмолчиларни ўзимизнинг ширин-шакар табиий мева ва सबзавотлардан тайёр-ланган лимонадлар, ичимликлар билан ҳўшуд қилишни унутиб қўйдилар. Сувга аралаштириб тайёрланган сунъий муз-қаймоқлар ўзимизнинг қўлунайидан тайёрланган музқаймоқларимиз ўрнини эгаллади. Ахир бизнинг боғларимиз ва да-лаларимизда етиштирилган маҳсулотлар қанчогача исроф бўлиб ётаверди!

Хориқдаги шерикларнинг тажрибаси-ни ўрганиб, ички бозорга импорт махсу-лотларини, жиҳозлар, технологияни олиб келган ҳолда, шу нарсани ҳам унутмаслик кераки, тараққий этган мамлакатларда аввало тежамкорликнинг қадрига етиша-ди. Масалан, шу нарса маълумки, Американинг йирик сармос эгалларидан бири ўз бизнесини чиқиндиларни тиктиладиган бошлаган экан. Эндиликда Америка аҳо-лиси электрон контейнерларга чиқинди-лар ташлаганда унинг эвазига пул олиш-ларини жуда яхши билади. Масалан, Шве-циядаги истаган озиқ-овқат магазинида учта бўш тўнука банкчаларни пиво ёки шарбат банкчасига алмаштириш мумкин. Японияда эса ёғоч чиқиндиларидан нақ-шинкор панеллар ишлаб чиқариш учун фойдаланиш йўлга қўйилган бир пайтда бизнинг ҳизматларимиз ханузга қадар аҳо-лидан қирқилган дарахт шох-шаббалари-ни қабул қилишни ҳўш кўрмайди.

Тўғри, тараққий этган мамлакатлар-га етишиб осон эмас. Лекин нима бўл-ганда ҳам фойдали тажрибаларни ило-жи борича ўзимизда жорий этишга ин-тилишимиз лозим. Акс ҳолда ҳали узоқ вақт мобайнида шарабарачиларнинг ке-лишига кўз тикиб ўтиришга тўғри кела-ди.

Ҳар эҳтимолга қарши қуйида топши-риллаган бўш шиша идишлар учун белгилаб қўйилган нархларни келтириб ўтмоқчимиз:

● 0,8 литр (шампан виноси учун) — 17 сўм;

● 0,5 литр (маъданли сувлар учун) — 8 сўм;

● 0,5 — 0,75 литр (бўйи узун идиш-лар) — 9 сўм;

● 0,2 — 0,45 литр (сулар учун) — 2,5 сўм;

● 0,5 — 0,8 литр (сулар учун) — 7-8 сўм.

Илмира ЗАЙНУДИНОВА.

Қурилиш

БИНОЛАРИГА ҲАВАСИНГИЗ КЕЛАДИ

Суратли лавҳа

Юртимизда қўллаб чет эл дав-латларининг ваколатхоналари, дип-ломатия коргуслари учун махсус қа-булхона ва иш юртиш жойларини бунёд этишда «Ўздиққурилиш» иш-лаб чиқариш бирлашмасининг ҳиз-мати салмоқлидир...

— Хорижий давлатларнинг эл-чихоналари учун ажратилган мах-сус биноларни қайта таъмирлаш ва қуриш бизнинг зиммамиздир, — дейди бирлашма бош директори Георгий Самарянц. — Барча иш-ларни масъулият билан бажаришга интиламиз. Олдимизга «Бизнинг ишимизга бошқалар ҳавас қилсин», деган ширини қўйганмиз.

Шу кўнганга корхона жамоаси Чехия, Индонезия, Миср давлатла-рининг элчихоналари биноларини қуриб битказишди. Хуришд кўчаси-да бир нечта фирмалар учун ма-шиналар турар жойи, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ваколатхона-си учун ажратилган бино таъмир-дан чиқарилди. Айни вақтда Жа-зоир элчихонаси биноси қурилиши жадал суръатларда олиб боришмоқ-да. Жамоага қарашли бешта таъмирлаш-қурилиш бошқармаси, ҳўжалик ҳисобидидаги сантехника ва электр ускуналари хизмати, ди-зайнерлик бўлими, автоқран ва экс-каваторлар ёрдамида қурилиш иш-

лари сифатли амалга оширилмоқ-да.

Гули АБДУЛЛАЕВА. СУРАТЛАРДА: «Ўздиққурилиш» ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳ-бари Георгий Самарянц (ўнгдан

иккинчи) қурилиш майдонида ку-рувчилар билан суҳбатлашмоқ-да; Бирлашган Миллатлар Таш-килоти ваколатхонаси учун ку-рилган бино; таъмирланган дип-ломатик коргус хонаси. Рашид Галиев олган суратлар.

«ШАРА-БАРА» ҚАЧОН КЕЛАРКИН...

Муаммо

савдо шохобчаларидан бўш шиша идишларни қабул қилиш мажбурияти юкланган. Дарҳақиқат бундай қарор бор, лекин бу қарорнинг жойлардаги ижроси йўқлигига «Акмал-Икромос савдо» акционерлик жамияти раиси Х. Каримовнинг «Тошкентсавдо»га йўлла-ган хати билан танишиб ишонч ҳосил қилдик. Ушбу хатда «...тўпганиб қол-ган шиша идишларни топшириш ма-саласида қуйидаги етказиб берувчи-ларга: «Тошкентвино» комбинати ак-ционерлик жамияти раҳбариятига (раҳ-бари М. Аҳмедов) мурожаат қилгани-мизда ёзма равишда рад жавоби бе-рилди: катта қолдиқлар муносабати билан идишларни қабул қилиш имко-нияти йўқ экан; Тошкентдаги 1-маъдан-ли сувлар заводи (директори Р. Сул-тонов) идишларни сотиб олинган сув-лар эвазига қабул қилиш мажбурияти-ни олди. «Рохат» акционерлик жамия-тида (директор ўринбосари Х. Тошпў-латов) фақат товарни айирбошлаш эва-зигагина шиша идишларни олишга ро-зилиқ беришди; «Тошмаргўда» (таъми-

рациялар ва бошқалар нега савдо кор-хоналарини қўшимча равишда яшчик-лар билан таъминламай, бўш шиша идишларни қабул қилишдан бўйин то-ва-лашга ярайдиган (шампан виноси учун идишлар бундан мустанно) идиш-лардан фойдаланиш анча арзонга ту-шиши мумкин эди-ку!

Бироқ, биз бу жумбоққа ҳозирча ҳа-воб тополмадик. Лекин бизга «Тош-кентсавдо»да хабар беришларича, Ва-зирлар Маҳкамасининг 1996 йил 16 ок-тябрдаги 15/4290-сонли махсус қаро-рида тегишли саноат корхоналарига

нот бўлими бошлиғи А. Ёқубов) ма-сала шундай йўсинда қўйилди: идиш-ни савдо ташкилоти майонезни ол-гандигина қабул қилади. Бироқ, бу ўринда шу нарсани инобатга олиш ке-ракки, майонезни сотиш муддати 30 кун билан чегаралаб қўйилган. Уни катта миқдорда идишларни айирбош-лаш эвазига олишни савдо ташкило-ти ҳал қилмапти...

Махсулот етказиб берувчилар бил-лан савдо корхоналари ўртасидаги ҳа-қиқий аҳвол қандай эканлигини юқо-рида келтирилган мисоллардан бил-дингиз. Бироқ биз таъминотчилар — магазинларнинг омборхоналарида, ер-тўлаларида, ошхоналарда, сон-са-ноқсиз миқдордаги шиша идишларни нима қилишимиз керак? Нафакат ҳам-

савга аралаштириш билан чекланиб, ис-теъмолчиларни ўзимизнинг ширин-шакар табиий мева ва सबзавотлардан тайёр-ланган лимонадлар, ичимликлар билан ҳўшуд қилишни унутиб қўйдилар. Сувга аралаштириб тайёрланган сунъий муз-қаймоқлар ўзимизнинг қўлунайидан тайёрланган музқаймоқларимиз ўрнини эгаллади. Ахир бизнинг боғларимиз ва да-лаларимизда етиштирилган маҳсулотлар қанчогача исроф бўлиб ётаверди!

Хориқдаги шерикларнинг тажрибаси-ни ўрганиб, ички бозорга импорт махсу-лотларини, жиҳозлар, технологияни олиб келган ҳолда, шу нарсани ҳам унутмаслик кераки, тараққий этган мамлакатлар-га етишиб осон эмас. Лекин нима бўл-ганда ҳам фойдали тажрибаларни ило-жи борича ўзимизда жорий этишга ин-тилишимиз лозим. Акс ҳолда ҳали узоқ вақт мобайнида шарабарачиларнинг ке-лишига кўз тикиб ўтиришга тўғри кела-ди.

Ҳар эҳтимолга қарши қуйида топши-риллаган бўш шиша идишлар учун белгилаб қўйилган нархларни келтириб ўтмоқчимиз:

● 0,8 литр (шампан виноси учун) — 17 сўм;

● 0,5 литр (маъданли сувлар учун) — 8 сўм;

● 0,5 — 0,75 литр (бўйи узун идиш-лар) — 9 сўм;

● 0,2 — 0,45 литр (сулар учун) — 2,5 сўм;

● 0,5 — 0,8 литр (сулар учун) — 7-8 сўм.

Илмира ЗАЙНУДИНОВА.

Бозор иқтисодиёти шароитида қўллаб ишбилармон, тадбиркор, урдабуронлар самарали фаолият юрита бошлашдики, уларнинг савб-ҳаракатлари билан бозор-ларимиз хилма-хил маҳсулотларга тўлиб турибди. Кичик ва ўрта тадбиркорлик билан шуғулланувчи мана шу шахслар баъ-зан билиб-билмай савдо ёки бошқа тар-тибда иш юритиш қоидаларини бузаёт-ганликлари ҳам сир эмас. Мана шундай ҳолатларнинг олдини олиш мақсадида ақинда шахар ҳокимининг янги қарори куч-га кирди. Биз билан суҳбатда бу ҳақда Тошкент шахар Давлат солиқ бошқарма-си жисмоний шахсларни солиққа тортиш бўлими бошлиғи ўринбосари Саидкамал Отаҳўжаев қуйидагиларни гапириб берди.

— Ҳозирги кунда шахримиз аҳолисига, тад-биркорлик билан шуғулланаётганларга енгил-лик яратиш мақсадида шу йил 1 апрелда ша-хар ҳокимининг «Тадбиркорликнинг яқка тар-тибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланиб да-ромад олаётган фуқаролар даромадида қатъий солиқ тўлов миқдорини белгилаш тўғрисида»ги қарори чиқди. Мазкур қарор асосида шахар ҳудудидаги бозорларда ва махсус руҳсат этил-ган жойларда тадбиркорлик билан шуғулланувчи фуқаролар даромадларига қатъий солиқ тўло-вари жорий қилинган. Бунда тадбиркор ҳисоб-китоб ва касса дафтарисиз фаолият кўрсати-ши кўзда тутилган бўлиб, бу тадбиркорга ҳам,

солиқ назоратчисига ҳам қатор қулайликлар яра-тади.

Фуқаролар яна шунинг биллиб қўйсалар фойдадан ҳоли бўлмайди. Ўзбекистон Респуб-ликаси Президентининг «Халқ бадийи ҳўнарма-ндчиликлари ва амалий санъатини янада ривож-

— Шаҳар ҳокимининг қарори асосида ҳар йил-чорак учун мазкур қарор иловасида келтириб ўтилган турлар билан шуғулланувчи фуқароларга солиқ миқдори ўрта ҳисобда олдиндан шахар бўйича белгилаб қўйилган. Тадбиркорлар шу гу-воҳномами олиш билан бирга солиқ тўловларини

олдиндан тўлаб, хотиржам юришлари мумкин.

— Масалан, бозорда оёқ кийим таъмир-ловчи тадбиркор қанча солиқ тўлаши керак?

— Янги қарорга асосан оёқ кийим таъмирлаш билан шуғулланувчи тадбиркорлар энг кам иш ҳақининг тўғрисидаги баробари миқдориди, яъни бир чорак учун 5 минг 400 сўм миқдориди солиқ тў-лайдилар.

Шунингдек, автомашинаси бор ҳамшаҳарлари-мизга мурожаат қилиб шунинг айтмоқчиманки, Тош-кент шахар ҳокимининг 1997 йил 14 январдаги «Ав-тотранспорт воситалари эгаларига ҳисоб варақа-лари жорий этиш тўғрисида»ги қарорига биноан шахримиз ҳудудида транспорт воситалари эгалари деб ҳисобланувчи солиқ тўловчилар ўзлари истико-мат қиладиган туман солиқ нозирлигида ҳисоб ва-рақаларини расмийлаштириб олишларини сўрадик. Акс ҳолда мана шу ҳисоб варақаларини вақтида

— Юқорида дафтар тутиш шарт эмас де-дингиз. Тадбиркорлар қандай тартибда со-лиқни тўлайдилар?

— Солиқ нозирлигида ҳисоб варақалари расмийлаштириб олишларини сўрадик. Акс ҳолда мана шу ҳисоб варақаларини вақтида

— Солиқ нозирлигида ҳисоб варақалари расмийлаштириб олишларини сўрадик. Акс ҳолда мана шу ҳисоб варақаларини вақтида

— Солиқ нозирлигида ҳисоб варақалари расмийлаштириб олишларини сўрадик. Акс ҳолда мана шу ҳисоб варақаларини вақтида

Жаҳон ва дунё маданиятининг энг кўна шахарларидан бири — қадимий Самарқандга келган ҳар бир киши инсон даҳосининг ажойиб дурдоналари — Улугбек, Шердор, Тиллақори мадрасаларидан, Шоҳизинда, Гўри Амир мақбараларидан нигоҳини уза олмайд.

Қадимшунос олимларимизнинг олиб борган қазилар натижасида қадимий Афросиёб шаҳристони харобаларидан топилган гаройиб осори атиқалар Самарқанднинг ўтмишда бой маданияти шўхратидан далолат бериб турибди. Рус санъатшуноси В. Стасов Марказий Осиё санъати ҳақида шундай деган эди: «Каерни қазисан ҳам ҳамма ерда ажойиб осори атиқалар топилади».

Туркистон хоризм томонидан босиб олинган, турли тоифадаги «ишбилармонлар» ва «хазина» изловчи осонгина бойиб олишни истайдиган бетайин кимсалар, «сайёҳлар Урта Осиёга, жумладан Самарқандга оқиб кела бошлайдилар. 1870 йили шарқшунос А. Л. Кун генерал-губернатор фон К. П. Кауфманнинг топириги билан Урта Осиё тарихида биринчи бўлиб, Зарафшон водийсида қазилар ишларини олиб бориб, қадимий обидалардаги сирли ёзувларни, тангалар, сопол буюмлари ва бошқа ноёб ашёларни тўплаб, 1871 йили Петербург Эрмитажига жўнатди. 1870 йили пермлик бойлар ака-ука Каменскийнинг ишорчли вакили Семён Лахтин Зарафшон водийсидан 109 пуд, ярим фунт ҳар хил археологик топиламалар ва кўплаб қадимий Шарҳ кўлэмаларини тўплаб, Петербург императорлик археология жамияти ва жамоат кутубонасига ҳамда Москвадаги аниқ фанлар ишқибозлари жамиятига топширди. 1874 йили майор Борзенков, 1883 йили полковник В. Крестовскийлар ҳам «хазина» излаб Афросиёбни пала-партиш қазиб, биноларнинг нақш парчалари, бронза, шиша, сопол идишлар, ҳайкалча, тангалар топади, лекин булар ном-нишонсиз гоёиб бўлади. «Туркестанские ведомости» газетасининг 1875 йил 22 сон (3 июни)да ёзилишича, Самарқанд вилояти губернатори генерал А. К. Абрамовичнинг фармойиши билан Афросиёб харобаларида қазилар ишлари олиб бориладиган анча микдорда қадимий сопол, мис, қумшў буюмлар топилган. Бундан ташқари генерал ажратган пулга 30 та ноёб кўлэм, 10 та олтин, 200 та қумшў, 500 та мис тангалар, қадимий даврга оид муҳр, сиргалар ва бошқа тарихий нарсалар олинган ва буларни генералнинг ўзи ўзлаштирган. Самарқанд шаҳар бошлиғи полковник Н. Серов Самарқанднинг қадимий ёдгорлик буюмлари, заргарлик зеб-зейнат буюмлари, олтин ва қумшў тангалар билан чайқовчилик қилган.

Самарқанд гарнизонининг бошлиғи генерал Галкин эса тўплаган «совгабо» буюмлари кўпчилиги жиҳатидан полковник Серовдан ўзиб кетди. «Генерал Галкин уйининг ҳамма хона деворларини тўлиқ чиройли гўлдор нақшли гиламлар беэз туртибди. Булардан ташқари хонада миллий ўқтар қуруллар коллекцияси, қилчлар, қалқонлар, совутлар, темир қалпоқ, кўзачалар, заргарлик, мисгарлик ва бошқа зийнатли буюмлар тартиб билан териб қўйилган», — деб ёзади чор амалдорларидан бири Д. Иванов.

Бундай талончиликка чек қўйиш мақсадида генерал-губернатор Кауфман 1871 йилнинг 3 мартда 942-сонли махсус буйруқ чиқарди. Бунга кўра шахсан Кауфманнинг рухсатисиз ҳеч қанақа қазилар ишларини амалга ошириш мумкин эмас эди. Лекин қабул қилинган бундай қарорлар бир неча бор бузилиб, талон-тарож ишлари давом этaverди.

Фақат 1874 йилга келиб, айрим тарихий осори атиқалар, бино қолдиқлари, сирли ёзувларни, сопол буюмлар ҳисобига Самарқандда «хаваскорлик» музейи ташкил этилди. Лекин музей ишини энди жонлантираётган бир вақтда генерал-губернатор М. Черняев уни ёптиради.

Орадан 22 йил ўтган зиёлилар, маҳаллий ўлкашунослар сай-ҳаракати билан 1896 йил Самарқанд музейи қайтадан очилди. Музей фонди йил сайин Афросиёб ҳудуди ва шаҳар атрофларидан топилган қадимий ашёлар билан бойиб борди. Музей фондиди янги тарихий осори атиқалар, сопол буюмлар, ҳайкалча, тангалар, зеб-зийнатлар билан бойитишда ва у учун материаллар тўплашда айрим рус зиёлилари айниқса, маҳаллий ўлкашунос зиёлилардан Мирзо Абдулло Бухорий, Мирзо Абдурахмон, Мирзо Барот Мулла Қосимов, Ҳожи Юсуф Мирфайёзов, Абу Саид Махсум сингари қадимий ёдгорликларни тўловчи илгор фикрли хаваскорларнинг хизмати катта бўлди.

Дастлабки йилларда музейда тўплаган ашёлар орасида сопол идишлар, қадимий ёдгорликларнинг айрим сиркор қошиқлари, ўзбек халқининг узок ўтмишини акс эттирувчи турмуш ва урф-одатлари ҳақида ҳикоя қилув-

Хурматли тахририят!

Биз яқинда қадимий Самарқанд шаҳрида бўлиб, унинг тарихий обидаларини томоша қилиб, катта таассурот билан қайтдик. Халқимизнинг тарихи қанчалар бойлиги, юртимизнинг буюк ўтмиши қалбимизни фахрга тўлдирди. Лекин афсуслар бўлсинки, бу ердаги тарих музейини кўришга имкон тополмадик.

Илтимос, Самарқанддаги тарих музейи тўғрисида маълумот берсангиз жуда хурсанд бўлар эдик. Айни чоғда кўплаб «Оқшом» муштарийлари ҳам бундан баҳраманд бўларди.

Озода ХОЛИҚОВА,
Хурдона ХОШИМОВА,
Тошкент политехникуми талабалари.

Мерос

ЎПМАС ХАЗИНА

ниш эндигина йўлга қўйилмоқда эди. Асримизнинг 20-30-йилларида музейга эътибор бироқ кучайди ва унинг ишлари ривожлана бошлади. Кўп ўтмай у Самарқанд округ музейидан республика Марказий давлат музейига айлантирилди. Музей залларига қўйилган экспонатларда қадимий даврдан тортиб то ҳозирги кунгача тааллуқли бўлган 160 мингдан ортиқроқ турли хил ашёлар мавжуд.

Булардан ташқари музей фондидаги фотокеда 200 мингдан кўпроқ негатив, маълумотномалар, шунингдек, илмий кутубхонасида 20 мингдан ортиқ турли даврларда ёзилган кўлэм ва тошбосма китоблар бор.

Мазнавият маскани ҳисобланган музей заллариди бой материаллар республикаимизнинг қадимий ибтидоий жамоа қулдорлари ва феода даври воқеаларини тасвирлайди. Жумла-

дан бу ерда ибтидоий жамоа тузумидаги меҳнат қуруллари, яроқ-аслаҳалар, уй-рўзгор буюмлари, турли идишлар, тош асир одамларининг кийим-кечақлари, тангалар, нақшолиқ санъати намуналари — ҳаммаси ўзбек халқининг узок ўтмиши тўғрисида қизиқарли далиллар берувчи ашёлардир. Музей хоналарида тартиб билан қўйилган феодализм даври маданияти ёдгорликлари, XIX аср иккинчи ярми, XX аср бошларидаги беэкил амалий санъат намуналари, эраиздан аввалги VI-X асрлардаги сақлар дубулгаси, ҳайкалча, VIII аср осуларлар коллекцияси, эраиздан олдинги IV-V аср Мугд ахромларининг ёзувлар устуналари ва бошқа ноёб ёдгорликлар томошабинларда катта қизиқиш уйғотди.

Музейда буюк Амир Темурнинг 660 йиллиги муносабати билан Темур ва Темурийлар сулоласи даври маданиятига доир махсус экспозиция ташкил этилиб, унда асосан XIV-XVI асрларга доир бой ва ноёб экспонатлар намойиш этилди. Жумладан бу ерда тарихий биноларнинг беэак бўлақлари, Оқсаройга тегишли бўлган «Кундал нақши»дан намуналар, Улугбекнинг «Чилстун» саройи нақши бўлақлари, ёғоч ва тош ўймакорлик санъати, нафис сопол қошиқлар, сопол ва металл буюмлар мажмуаси, Гўри Амир мақбарасидаги ўймакор нақшли эшик табакаси, Мирзо Улугбек расадхонаси тўғрисида материаллар, чиннихона топиламалари, мисгарлик ва заргарлик буюмлари, ўрта аср суворийлари кийимлари, XV-XVI асрларга доир тарихий китоблар, ҳаттотлик санъати кўлэмалар намуналари, вақф ҳужжатлари, «Зафарнома» асарига ишланган миниатюралар нусхалари сингари юзлаб нодир тарихий материаллар кенг ўрин олди.

Ҳозирги кунда музейнинг этнография бўлимида илмий ва бадиий қийматга эга бўлган сўзаналарнинг 400 дан ортиқ коллекцияси бор. Бу сўзаналар республикаимизнинг 15 туманидан тўплаган бўлиб, шундан 150 нусхаси Самарқанд шаҳри чеварларига мансубдир. Музейда 1875, 1880, 1895, 1906, 1916 йилларда тикилган қашталар коллекцияси ҳам мавжуд бўлиб, улар сўнгги 120 йил ичида қаштачилик санъати тарихи ва унинг ривожланиш давларини ўрганишда илмий жиҳатдан қимматлидир. Музей фондида 400 дан зиёд турдаги кийимлар, 200 хил бош кийимлар мавжуд. Буларнинг кўпи ўтган асрнинг 90 йилларига оид бўлиб, улар орасида келин-қўёвларнинг тўлиқ кийимлари ҳам бор. Бу кийимлар асосан Самарқанд, Бухоро, Хоразм, Ургут, Нурота ва Катта Қўрғон ҳунармандлари томонидан тайёрланган.

Музейда ўзбек гиламларининг 80 дан ортиқ

коллекцияси тўплаган. Элшунос олима Г. Мошкова бу гиламларнинг турларини, тўқилиш техникасини илмий жиҳатдан таҳлил қилиб, 1970 йили «XIX асрнинг охири XX аср бошларида Урта Осиё халқлари гиламлари» номи билан расмий китоб қилиб, босмадан чиқарди.

Шу кўнларда ўзининг бир асрлик юбилейини нишонлаётган Республикаимиздаги энг кекса ва йирик маданий-маърифий-маънавий муассасалардан бири ҳисобланган бу музейнинг жамоаси олиб бораётган ташкилотчилик ишлари анча салмоқлидир. Улар музей ишларини яхши йўлга қўйиш, нодир экспонатларни сифатли ва яхши сақлаш, фондларни янгидан-янги материаллар ҳисобига бойитишда фазл қатнашиб келмоқдалар. Музейнинг бош директори Нўмонжон Махмудов уларнинг маслаҳатчиси, устози ва тарбиячиси. Музейнинг М. Урмонова, И. Салоҳиддинов, Р. Қайюмов, А. Ғаниев, С. Зоҳидова, Ш. Рўзимуродов, Х. Турсунов сингари катта тажриба ортирган илмий ҳодимлари ўзларига бириктирилган буюмлардаги экспонатларни яхши сақлаш ва ўрганиш билан бирга ёшлар ўртасида ташвиқот ва тарғибот ишларини ҳам аъло даражада бажариб келмоқдалар.

«Ноёб тарихий ёдгорликларни сақлаш ва таъмирлаш, ўзбек халқи яратган ва миллий бойлик бўлган санъат асарларини излаб топиш, уларни Ўзбекистонга қайтариш маънавият дастуримизнинг муҳим бўлагини ташкил этади. Бу миллий бойлик бизга ота-боболаримиздан мерос бўлиб қолган. Бинобарин, биз ҳам уни кўз қорачиқдай асраб-авайлашимиз ва фарзандларимизга мерос қилиб қолдиришимиз керак», — деган эди Президентимиз Ислам Каримов.

Музей ўзининг кўп қиррали фаолиятида асосий эътиборини республикаимиз меҳнаткашларини гоҳий-эстетик ва маънавий-ахлоқий жиҳатдан қамол топтиришга қаратиб келмоқда.

Рашид БОЙТУЛЛАЕВ,
санъатшунос.

СУРАТЛАРДА: музей залларига қўйилган буюмлар.

Яқинда шаҳримизда америкалик созанда ва дирижёр Чарльс Ансбакернинг ажойиб концерти бўлиб ўтди. «Баҳор» концерт зали мусиқа ихлосмандлари билан лиқ тўлган. Ҳам-манинг нигоҳи сахнага қаратилган. Парда очилиб таниқли америкалик дирижёр Чарльс Ансбакер раҳбарлигида Ўзбекистон миллий симфоник оркестри замонавий симфоник ҳуқлар ижро этди. Унга ўзбек пианиночи қизи Барнохон Ҳақназарова жўр бўлди. Мусиқа шайдолари Ансбакер ва Б. Ҳақназароваларни қарсақлар билан олқишлаб, анвойи гуллар тақдими этишди, дастхатлар олишди. Концертдан сўнг Чарльс Ансбакерга бир неча саволлар билан мувожаат қилдик.

— Жаноб Чарльс Ансбакер, мусиқий фаолиятингиз ҳақида бироз маълумот бериб ўтсангиз.

— Ҳозирги кунда мен Австрия пойтахти — Венада яшайман. Европа, Осиё ва Марказий Осиё бўйлаб оркестрларга тақлиф қилинган дирижёр сифатида саёҳат қилиб концерт берайман.

— Жаноб Ансбакер, санъаткор бўлишингизга нима сабаб бўлган?

— Мен болалигимдан мусиқа тинглашни севадим. 12 ёки 13 ёшларим чоғи мусиқага кўчи муҳаббат қўйиб, бутун ҳаётимни мусиқага бағишлагга аҳд қилдим. Ҳаётимни мусиқага бағишлагганимдан ниҳоятда бахтиёрман.

— Дунёнинг қайси мамла-

ҚАЛБЛАРГА ЙЎП ОЧГАН МУСИҚА

катларида бўлгансиз ва улардан қай бири сизда катта таассурот қолдирган?

— Мен тўрт қитъа, яъни Европа, Осиё, Америка ва Африка қитъаси мамлакатларининг миллий симфоник оркестрларига дирижёрлик қилганман. Дирижёрлик қилган мамлакатларимнинг сонини аниқ айтолмайман. Бу мамлакатларга саёҳат қилганимдан жуда ҳам мамнунман. Мана Тошкентда Ўзбекистон миллий симфоник оркестрига дирижёр-

лик қилдим. Маҳаллий созандалар мени жуда яхши қабул қилишди.

— Ўзбек томошабинлари сизда қандай таассурот қолдирди?

— Ўзбек томошабинлари менда ажойиб таассурот қолдиришди. Улар мусиқани жуда ҳам яхши тушунишар экан. Улар ўринларидан туриб, мен ва оркестрни кўчи қарсақлар билан олқишлашди, бу эса мени жуда ҳам хурсанд қилди. Тошкентнинг диққатга сазовор жойла-

— Ўзбекистонлик мухлис-ларингизга қандай тилақлар билдирмоқчисиз?

— Бундан кейин ўзбек мусиқа шайдолари таниқли америкалик замонавий бастакорлардан Гришвин, Корленд, Бёрнстайнларнинг асарлари билан танишиш имкониятларига эга бўлади, деб умид қиламан. Зеро, Американинг мусиқаси бу ердаги санъат мухлисларига ҳали яхши таниш эмас.

Сўхбатимизга ўзбек пианиночи қизи Барнохон Ҳақназарова ҳам қўшилиб шундай деди:

— Бугунги концерт мен учун биринчи тажрибадир. Америкалик дирижёр билан бирга концертда қатнашганимдан беҳад мамнунман. У мусиқани жуда ҳам яхши тушунади ва ниҳоятда катта маҳоратга эга. Аввалига мен ўзимни унинг олдида эркин тутга олмадим, кейин эса ҳаяжонларим босилди. Умид қиламанки, бу бизнинг охириги концертимиз бўлади. Мен шундай маҳоратли дирижёр раҳбарлигида мусиқа ижро этиш орзусида эдим. Чарльс Ансбакер таниқли дирижёрдир, у билан ҳамкорликда ишлаш кишига илҳом бахш этади.

Очил ҲАЗРАТОВ
сўхбатлашди.

Қаҳқаҳа

ҲАЁТИЙ САҲНА

Театр директори муаллифга деди: — Агар қарши бўлмасангиз иккинчи пардадаги ўғирлик сахнасини олиб ташласан. — Нега энди, ахир энг ишонарли, ҳаётини чиққан сахна-қў, — дея эътироз билдирди муаллиф. — Тўғри-я, лекин ҳар томошадан кейин театрда бирон нима йўқоляпти-да.

ЭСПАТМА

Спектаклнинг иккинчи пардаси бошланишидан олдин режиссёр ёрдамчиси сахнага чиқиб томошабинларга деди: — Биринчи парда сўнгига жанг сахнасида шох ролининг ижросини декорациядан йиқилиб кетиб, жароҳат олганлиги сабабли иккинчи пардада шох ролини бошқа артист ижро этади.

ТИПЛА УЗУҚЛИ ГАДОИ

Режиссёр ҳаёл билан деди: — Гадоини ўйнаган сиз, сахнада нима учун тилла узук, бир шуда марварид билан юрмисиз? Ким ишонади сизнинг бир бурда нонга эригингизга? — Синглимни никоҳдан келаеттандим, узр, шошиб қолиб сахнага чиқиб кетаверибман.

МАПИКАНИ ЎЙНАСАМ

Ёш актриса режиссёрга деди: — Мени унаштиришгани, уйдагилар қизимиз актриса дейишган экан, қуда томондагилар театрга келишмоқчи бўлишибди. Рухсат берсангиз бугун мен хизматкорни эмас, маликани ўйнасам, ҳаётим ҳам бўлаятти.

«УЧ МУШКЕТЁРЛАР»

Маданият саройи маъмури директорга деди: — Ўзимизнинг вилоят театри ҳам, қўшни вилоят театри ҳам бирданига «Уч мушкетёр» спектаклини олиб келишибди, энди нима қиламиз-а? — Иккала вилоят театрларининг мушкетёрларини майдонда синаб кўринган, қайси томон ғалаба қилса, ўшаларнинг спектаклини кўрсатамиз.

Салоҳиддин МИУЖИДИНОВ.

МУСАҲҲИХ ЯНГЛИШГАНДА

- ◆ Бир ёқдан тош чиқариб (бош).
- ◆ Сизни бир кўришда совуб қолдим (севиб).
- ◆ Янги тилингиз билан (йилингиз).
- ◆ Озувчилар уйи (ёзувчилар).
- ◆ Халқ эркаклари (эрталар).
- ◆ Қудалар бақириви (чақириви).
- ◆ Секин тешиб чикди (текин).

Абдулла РАЗЗОҚ.

- ◆ Эрта шишар қовун (пишар).
- ◆ Пиёниста чириб келди (кириб).
- ◆ Қайнонам келсалар тилим яйрайди (диллим).
- ◆ Эриш мавсуми (экиш).
- ◆ Беванинг бозори чакқон (меванинг).

Абдуазиз ХОШИМОВ.

Ям-яшил безадор эстагидида ариқ бўйида Гилос ва Бақатерак ёнма-ён яшашар экан.

Баҳор келиб Гилос оппоқ гуллабди. Шоҳларида қўшлар дилини эритиб сайрар, ариқда эса сув шовиллаб оқаркан. Бинафша, лолкалгалдоқлар ҳуснини кўз-қўзлар, хуллас, олам турли рангларга, турли оҳангларга тўлган экан.

Фақат Бақатерак табиятининг бу чиройига, қўшларнинг шўх нағмаларига зарра парво қилмас экан. Унинг кўнгли тор, ичи қора, ҳасадчи бўлганидан бошқа тераклардек тўғри ўсолмас, шоҳлари ҳам жодугар кампирнинг қўлларидек эгри-бугри экан.

Кўёш бобо саҳийлик билан нур сочар, унинг ҳаётбахш нурларидан ҳамма бирдай баҳраманд экан.

Барча дов-дараклар, майса-ғиёҳлар табият кўчоғида яйрарар, яшнашар экан. Гилос ҳар тонг шамолнинг майин эсишидан уйғонар, дили ўсиш, яшариш зақи билан тўлиб-тошаркан. Унинг қадди-қоматидан ёшлик ва гўзаллик уфуриб тураркан. Май келиб, Гилос мевалари қон-талаш бўлиб ширага тўла бошлабди. Маржон-маржон Гилослар қўёш шўласида яля-яли ёниб жилолалар, қўрған қўзларни ўйнатар экан.

Бир кун Гилос тағида шўх болалар пайдо бўлишибди. Гилоснинг пастки шоҳларини эгиб, мевасидан тотиб қўрган новча болақай:

— Вой, бунча ширин! — дебди.

— Йирик-йириклигини айтмайсанми? — дебди ўртоғи.

— Бозорда ҳозир Гилосларнинг баҳоси нақ палон сўм!

Бу гапларни эшитган Бақатерак ҳасад-

дан ўртаниб, кўк япроқлари янаям қўқариб кетибди. У ўзини худди Гилосга яқин тутаётгандай шоҳларини у томонга қўзиб ўса бошлабди. Асл мақсади эса қўшини-сидан қўёш нурларини тўсиш экан.

Болалар ҳар кун Гилос атрофида парвона бўлишар, Гилосни мақташар, ҳеч ким Бақатеракка қайрилиб қарамас, бу унга роса алам қиларкан. Вой, шўх болақайлар-ей, улар Гилоснинг танасига оқилиб тепасига чиқишар, шоҳларида юриб мевасини тери-

Нилқол

ЯШАШ ЗАВҚИ

(Эртақ)

шар, қий-чув қилиб ўйнашар экан.

Бир пайт Гилоснинг пастки шоҳи қарсиллаб синиб тушибди. Буни эшитган Бақатерак ич-ичидан роса қувониб кетибди: «Ажаб бўпти, ҳўп бўпти, бу кўнингдан баттар бўл!»

Гилоснинг то мевалари тугагунча унга тинчлик йўқ экан. Болалар тош отишар, шоҳларини эгишар, узун қалтак олиб уни савалашар экан. Очқўз эчкилар эса танасини кемиришаркан.

Буларнинг ҳаммасини ўз кўзи билан қўриб турган Бақатерак пўстлогига сиймаг хурсанд экан. Аммо сир бой бермай, тил-лаламалик қилиб деркан:

— Қўшинжон, роса қийналиб кетдингиз-да!

— Вой, бу шўх болақайларни қўрмайсизми? Жонни-қолингга қўйишмайди. Майли, айланай, мевали даракхта тош тегади-да!

Бу гап Бақатеракка роса оғир ботибди.

— Мева тугиб сизга нима зарил-а? Беш кўнлик дўндала яёло қилиб давру даврон сур-сатангиз бўлмайдингизми?

Гилос қўшнисининг пичинглари тўшунмас:

— Бировларга нафим тегмаса яшашнинг нима қизғин бор? — деркан.

Гилосдан ҳамма баҳраманд экан. Қарқуноқ, Олақанот, Зарағалдоқлар ўчиб келиб, Гилос шоҳига қўнишар, қолган-қутган меваларни ёб хурсанд бўлишаркан.

— Гилосжон, раҳмат, кўп йиллар омон бўлгин, — дейишар экан.

Гилос ўзини ниҳоят бахтли санар, қалби қувончга тўлиб, танаси яйраркан. Гилоснинг мевалари тугагач, яна қўнча кириб ўса бошлар, синган шоҳлари ўрнига янги новдалар чиқарар экан.

Қўз келиб, изгирин шамоллар эсган чоғида Гилос олтин япроқларини дув-дув тўқаркан. Қордан оппоқ пўстин кийиб, қишки уйкуга кетаркан.

Гилос ширин тушлар кўриб, баҳорда уйғонибди. Бақатерак ҳам қўзларини ишқалаб қараса, Гилос оппоқ бўлиб гуллаб турганмиш.

— Оббо, яна ёз бўйи машмаша экан-да! — дебди энсаси қотиб.

Қўлларига тоққайчи ушлаган богбон амаки келиб Гилосга ҳавас билан қарабди.

— Бай-бай, чаман бўлиб гуллабди-я? Илоё, ёмон кўздан асрасин. Манави Бақатеракка бу ерда нима бор? Гилосни қисиб қўйибдию кесиб ташлаш керак. Ўзиям ўтиндан бошқа ҳеч нарсасга ярамайди.

Бу гапдан Бақатеракнинг танаси музлаб, нафаси ичига тушиб кетибди.

Рауф ТОЛИБ,
Абдулла Авлоний номли
мукофот совриндори.

Ҳикоят қилишларича Султон Улугбек Самарқанддан қайтаётганида кўчага тушиб қолган бир бўлак онни кўриб қолади. Шошиб отдан тушиб, онни қўлига олиб ўпиб уни пешонасига суради. Бунни кўришган мулозимлари ҳайрон бўлиб:

— Ҳазратим, ўзингиз отдан тушмасдан, шунга айтсангиз ҳам бўлардику, — дейишади.

Шунда Улугбек: «Онга меннинг назарим тушди. Шу сабабдан онни ердан мен олишим керак. Бошқа бир кимсага айтсам онга нисбатан хурматсизлик қилган бўлар эдим», дейди. Бу билан Улугбек Мирзо ўз султонлик мавқидан ҳам онни устун қўйиб, онга бўлган ҳурмат, эътиборини кўрсатади.

Кунларнинг бирида Ҳусайн Бойқаро вазирларини чақириб: «Менга дунёда энг яхши ҳидли нарсани олиб келинглар», дебди. Унга қучоқ-қучоқ гуллар олиб келишибди, жаҳондаги жамки ҳушбўй нарсаларни муҳайё қилибдилар. Лекин уларнинг бирортаси ҳам султонга ёқмабди. У уч кун муҳлат бериб буйруқни бажаришларини таъкидлаб, бўлмаса ҳаммани жазолашини айтибди.

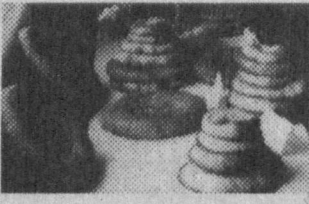
Вазирлар ўйлаб-ўйлаб, бу ишнинг чорасини тополмай Навоийнинг олдига боришибди. Бўлган воқеани гапириб берибдилар. Дўстининг кўнгли қандай нарсани истаганини билолмай Навоийнинг ҳам боши қотибди. Ва ниҳоят деҳқон бободан маслаҳат сўрабди. Шунда деҳқон: «Янги ёпилган нондан олиб боринглр, дунёдаги энг ёқимли, ҳушбўй ис бугдой ундан ёпилган тан-

дир нон, ҳеч қайси ис унга тенг келмайди» дебди.

Навоий деҳқондан хурсанд бўлиб, бир сават нон ёптирибдида саройга олиб борибди. Бир пасда саройга аjoyиб ҳид таралибди. Шунда Ҳусайн Бойқаро: «Раҳмат сенга, дўстим.

Қадриятларимиз

НОМДАН ҲАМ УЛУҒ

Дунёда янги ёпилган ноннинг хидидан ёқимлиси йўқ экан» дебди.

Халқимиз назарида ҳамма нарсаси: ор-номус ҳам, иймон, виждон ҳам онни эъзозлашдан бошланади. Одамлар онни муқаддас деб ҳисоблашади. Касал кишидан ҳол-аҳвол сўраш учун, ота-она дуосини олиш учун уларнинг олдига нон олиб борилади. Меҳмон қутига дастлаб дастурхонга нон қўйилади. Боламга инс-жинс тегмасин деб она ўз гўдаги ёстиғи остига нон қўяди.

Сафарга отланган баҳодирга ота-онаси, севиқли ёри нон тишлатиб қолади. Чунки нон — насибаси тортиб у уйига эсон-омон қайтсин.

Ўтган йили баҳорда табиат қўйнида дам олиш учун саёҳатга чиқдик. Йўл-йўлакай бир таъминотидакида бир кеча меҳмонда бўлдик.Уй эгаси жуда аjoyиб онахон. Тўрт фарзандини ювиб-тараб, ҳам ота, ҳам

она ўрнида вояга етказган бу аёл ўзининг ширин сўхбати билан бизни мафтун этди. Анча вақтгача бўлган сўхбат давомида кўзим деворга осиб қўйилган нонга тушди. Лекин ноннинг бир чети тишлангани сабабини сўрай олмай турганимда, мезбон бунни сезгандай осилган нонга қараб: «Ким, бу нон менга бир умр эсдалик бўлиб қолган. Турмуш ўртоғим урушга кетаётиб мана шу нонни тишлаб кетган эдилар. Орадан 55 йил ўтибди-ю, мен учун у киши қайтиб келатгандек, ҳалигача қутиб яшайман. Бу нон оиламиз учун жуда муқаддас», деди онахон.

Мана шу биргина нон туйғайли онахоннинг келажакка бўлган умиди сўнмаган.

Минг афсуски, ҳозирги мана шундай фаровон ҳаётда, ўз ҳаётларини енгил-елли ўтказиб, кадр-қиммат, меҳр-оқибат, инсонийлик каби ҳислатлардан йироқ бўлган кимсалар ҳам топилади. Айрим ҳолларда шахар ошхоналарига кириб қолганимизда нонларнинг исроф бўлиб, қолдиқ овқатлар билан аралашиб ётганининг гувоҳи бўламиз. Нонларни дуч келган жойларда сотиш, кўча-кўйларда ёш болаларнинг арава-арава нон бўлақларини ташиб юриши ҳам қадриятларимизга беҳурматлик, деб ҳисоблаймиз.

Ахир нонни улуглаб пайғамбарлар: «Дунёда энг улуг Аллоҳ, кейинги ўрнида нон турди», деб бежиз айтишмаган. Дарҳақиқат, юртимиз гўзаллигини, турмуш фаровонлигини, келажакимиз барқарорлигини, ҳар бир кунимиз, ҳаётимиз шу нонга боғлиқ.

Гулноза ОЧИЛОВА.

Марказий Осиё халқлари орасида панднома, насихатнома, йилнома ва васиятномалар кенг тарқалган бўлиб, улар кишиларни ёмон иллатдан ҳалос бўлишга, яхши ҳислатга эга бўлишга ундаб келган. Бизга неча йиллардан бери сабоқ бериб келатган «Қобуснома», «Васиятнома», «Рўшнома» каби асарлар шулар жумласига киради.

XII—XIV асрда яшаб ижод этган таниқли ахлоқшунос олим Махжид Хафойийнинг ҳаёти ва ижодида доир маълумотлар жуда кам сақланган. Хусусан «Равзати худд» («Мангу бо»да унинг ҳаёти ва ижоди баён қилинган. Махжид Хафойий 1270—1275 йилларда Қирғизда туғилган. У 20 ёшида саёҳатга чиқиб, халқ ҳаёти, маданияти билан танишган, уни қорозга туширган. У 20 йил мобайнида Нишопур, Ҳамдон, Ҳирот, Шероз, Исфаҳон, Мозандарон каби шаҳарларни кезган. Унинг кўп асарлари бизгача етиб келмаган. Фақат 1333 йилда ёзилган 18 бобдан иборат «Равзати худд» асари бор. Асарда давлатни бошқариш, адолатли ҳукм чиқариш, илм-фанни эгаллаш, уни ривожлантиришдаги аҳамияти, касб-хунар ва юксак инсоний фазилатлар эгаси бўлиш, салбий иллатларни бартараф этиш, ҳулқ-одроб қоидалари ва кишиларни тарбиялаш ҳақида фикрлар баён қилинади. Қўйидаги сатрлар ушбу фикримиз далилидир.

◆ **Дон қишининг тили уни бахтсизлиқдан асрайди, ярама қишининг тили эса унинг**

Майнавият АЙТИЛГАН СЎЗ — КУЧЛИ ОЛОВ

бошига қўлга келтиради.

◆ **Инсоннинг бошқа жонотлардан афзаллиги — ақлидир. Ақлнинг мақсади эса нутқ ва ширинсуханликдир.**

◆ **Айтилган сўз кучли олов, ғазаб эса мисли қайнаётган қозон. Тағига олов ёқилган қозон қайнаб кетади.**

◆ **Сахийлик — бу инсоннинг саховат кўрсатиб, кейин бу ҳақда унуттишидир.**

◆ **Кинки билимга эришиб, унинг мазасини татиб қўрган бўлса, бу нарсани ҳузур-ҳаловатга алмаштирмайди.**

Жалолитдин Давоний (1427—1502) машҳур файласф, қомусий олимидир.

Тошкент кимё-технология институтида уч кун давомида Республика олий техника ўқув юртлири талабаларининг кимёвий олимпиадаси ўтказилди.

Олимпиада уч йўналишда ўтказилди, иккита босқични ўз ичига олди. Дастлабки босқичда та-

Танловлар

ИҚТИДОР СИНОВИ

лабалар ўз олий ўқув юртлири ичида биринчиликка интилдилар. Фоллилар олимпиаданинг иккинчи босқичида қатнашиш учун кимё-технология институтида ўтказилувчи кўрикка йўланма олдилар. Умумий ва анорганик кимё, кимё технологияси ва озиқ-овқат технологияси соҳалари

Тошкент шаҳар прокуратурасининг ҳайъат мажлисида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Бозорлар фаолиятини ташкил этиш ва аҳолига хизмат кўрсатиш сифатини яхшилашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонининг бажарилиши ва бу йўналишда олиб борилаётган прокурор назорати аҳоли муҳофиза қилинди.

Ушбу Фармон талабларидан келиб чиққан ҳолда Тошкент шаҳридаги 63 та бозорлар 12 та йирик бозорларга бириктирилиб, ҳаммаси очик турдаги ҳисдорлик жамиятларига айлантирилган. Шунинг таъкидлаш лозимки, Тошкент шаҳар про-

Ижро интизомини

ҚОНУН УСТИВОРЛИГИ ЙЎЛИДА

куратураси органлари томонидан ўтган йилда ушбу Фармоннинг ижроси юзасидан ҳамда савдо, молия ва тадбиркорлик соҳалари бўйича жами 69 марта умумий назорат текширувлари ўтказилиб, уларнинг натижаларига кўра 39 та жиноят иши қўзғатилган. 135,5 миң сўмдан зиёд маблағлар ихтиёрий равишда ундирилган, қонунга зид чиқарилган 200 дан ортиқ қарорларга протестлар келтирилган, қонун бузилишига сабаб бўлган шарт-шароитларни тугатишга қаратилган 35 та тақдимнома ва айбдор шахсларнинг жавобгарлигини ҳал қилишлик учун 309 тадан зиёд прокурор таъсир чоралари киритилган. Шулардан бевосита Фармоннинг ижроси юзасидан 23 та текширув ўтказилган, натижаси бўйича қонун бузилишига сабаб бўлган шарт-шароитларни бартараф этиш тўғрисида 8 та тақдимнома, қонун бузилишини зудлик билан бартараф этиш тўғрисида 7 та аризма, қонун бузилишига йўл қўймаслик тўғрисида 22 та прокурорнинг ёзма оғохлатируви билдирилди, 74 маъмурий ҳуқуқбузарлик (шу жумладан 39 та бозор ҳодимларига нисбатан), 8 та интизомий ҳуқуқбузарликка доир ҳамда 15 та жиноят ишлари қўзғатилган.

Ўтказилаётган текширув ва қўриллаётган прокурорлик таъсир чораларига қарамайдан, шаҳримизда ушбу Фармон талабларининг бажарилиши лозим даражада эмас, шунинг учун шаҳар прокуратураси томонидан қўшимча тегишли чора-тадбирлар белгиланди.

Шунингдек, ҳайъат йиғилишида Ўзбекистон Республикасининг «Банкротлик тўғрисида»ги Қонуннинг ижроси аҳоли ҳақида ҳам сўз борди.

Маълумки, у бозор иқтисодиётига хос қонунлардан бири бўлиб, мамлакатимизда бозор иқтисодиёти шакллантириш даврида тадбиркорликни ривожлантириш, ҳўжалик субъектларининг ўзаро иқтисодий муносабатларини тартибга солиш, қорхоналарнинг иқтисодий мушаккаллалиги ва барқарорлигини таъминлаш, келажакга бўлмаган, иқтисодий жи-

бўйича ўтказилган олимпиада ва мутахассислик танловларида республикамизнинг ўз ақин олий ўқув юртлири талабалари тест саволлари ҳамда масалалар ечишиб, йирик кимёгар олим ва технологлар билан сўхбатларда бўлдилар. Тошкент кимё-технология институтини командаси вакиллари биринчи ўринни, Фарғона политехника институтини талабалари командаси иккинчи ўринни ва Тошкент Давлат техника университети талабалари командаси учинчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлишди. Биринчи ўринни эгаллаган Тошкент кимё-технология институтини талабаси Қозим Солиев тўртта стипендия, иккинчи ўринни эгаллаган Фарғона политехника институтини талабаси Шўқрилла Холмиров учта стипендия миқдорига ва учинчи ўринни эгаллаган ТошКТИ талабаси Бекзод Абзамов иккита стипендия миқдорига мукофотга сазовор бўлишди. Бундан ташқари қўлибларга Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг фахрий ёрлиқлари ва бошқа мукофотлар топширилди.

Қудрат АХМЕРОВ.

ҳатдан ночор қорхоналарни ўз вақтида тугатиш ва шу йўл билан суд тартибда қарздорлардан ўз вақтида кредиторлар мулкани ундириб олиш ҳамда ҳўжалик субъектлари ўртасида ўзаро ҳисоб-китобларни таъминлашни тартибга солиди. Шаҳар прокуратураси идоралари томонидан 1996 йил ва 1997 йилнинг биринчи чорагида ушбу қонунчилик ижроси юзасидан 116 та текширишлар ўтказилган ва текширишлар натижасида аниқланган қонунчиликлар бузилиши юзасидан 195 та прокурорлик таъсир чоралари қўрилган ҳолда ночор бўлган ҳўжалик субъектларини банкрот деб топиш юзасидан ҳўжалик судига 19 та даъво аризалари киритилган.

Шу билан бирга прокуратура идоралари томонидан зарар қўриб ишловчи ва кредитор талабларини қондира олмаган ночор қорхоналарда ўтказилган текширишлар натижасида қорхонани ночор аҳолига туширган мансабдор шахсларнинг қайриқонуний ҳаракатлари устидан 46 та жиноят ишлари қўзғатилган.

Ушбу қонунчилик ижроси аҳоли юзасидан прокурорлик назоратини қучайтириш тўғрисида қўшимча чора-тадбирлар белгиланди.

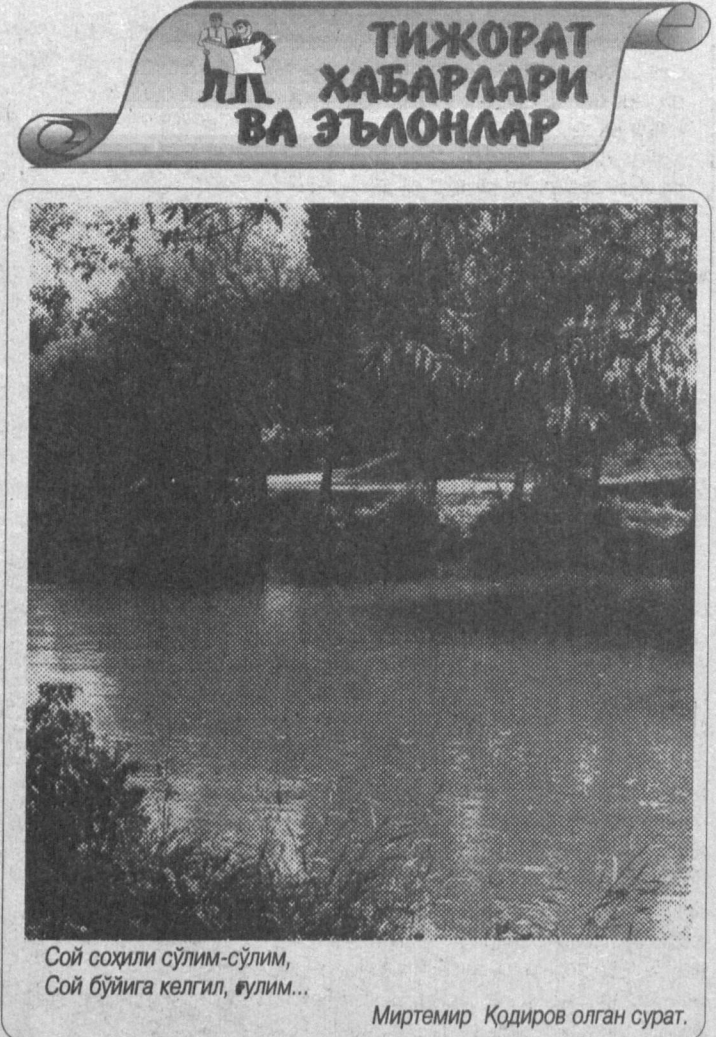
Мулкка эгаллик қилиш турларининг кескин ўзгариши, мушаккил давлатимиз ўз пул бирлигининг жорий қилиниши, солиқ ва бошқа мажбурий тўловларнинг тақомиллаштирилиши ҳўжалик юридувчи субъектлар ўртасидаги ўзаро ҳисоб-китоб ва тўлов масалаларини, нақд пул айланиши (эмиссия) ва векселларнинг муомаласида киритилиши ҳолатларини тубдан яхшилаш заруратини келтириб чиқарди.

Ушбу ҳолатлар эътиборга олинган ҳолда, Республиканинг Президентининг «Халқ ҳўжалигида ҳисоб-китобларни ўз вақтида ўтказилиши учун қорхона ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида» ва «Тўлов интизомини ва ўзаро ҳисоб-китоблар тизимини мушаккамлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонлари, нақд пул муомаласини янада мушаккамлаш ва нақд пул айланишида мушаккамлашнинг олдини олиш юзасидан Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Муомалаларда нақд пул ҳажминини қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ва «1997 йилда нақд пул эмиссиясини қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарорларининг ижросини таъминлаш муҳим аҳамиятга эга эканлиги тўғрисидаги масала ҳам ҳайъат мажлисида муҳофиза қилинди.

Прокуратура идоралари томонидан ушбу норматив ҳужжатларнинг бажарилиши 1996 йилда 124 та, 1997 йилнинг биринчи чорагида эса 53 та ташкил этган. Бу текширув якунида юзасидан 1996 йил давомида 48 та жиноят иши қўзғатилиб, 1210 та бошқа турдаги прокурорлик таъсир чоралари киритилган ва 4 миллиард 369 миллион 160 миң сўмлик муддатли ўтган дебиторлик қарзлари ундирилган бўлса, 1997 йилнинг биринчи чорагида эса ўтказилган текширишлар натижасида 17 та жиноят ишлари қўзғатилиб, 612 та бошқа турдаги прокурорлик таъсир чоралари қўрилган ва қорхоналарнинг муддатли ўтган 4 миллиард 608 миллион 319 миң сўмлик муддатли ўтган дебиторлик қарзлари ундирилган. Прокуратура идоралари томонидан қўрилган бу чоралар натижасида 1997 йил бошигача ўсиб келатган қорхоналарнинг муддатли ўтган дебиторлик қарзлари қамалиши бошланди.

Ҳайъат мажлисида қўрилган масалалар бўйича қўшимча чора-тадбирлар белгиланди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПРОКУРАТУРАСИНИНГ МАТБУОТ МАРКАЗИ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Алоқа иншоотларини таъмирлаш юзасидан режадаги профилактика ишлари амалга оширилиши муносабати билан

2 июндан 12 июнгача Чилонзор даҳасининг 15-мавзесидаги 21, 22, 25-31-уйларда, Турсунқулов кўчасининг 34-39-уйларида истиқомат қилувчи 74/75-АТС абонентларида алоқа бўлмайди.

Тошкент шаҳар телефон тармоғи ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

ҲИНДИСТОННИНГ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ЭЛҲОЖОНАСИННИНГ МАДАНИЙ МАРКАЗИ

Ҳинд тилини (Ҳиндистонда энг кенг тарқалган тил) ўрганиш бўйича курслар

ОЧАДИ Хоҳиш билдирувчилар ушбу манзил — Махатма Ганди кўчаси, 21-уйга, ҳафтанинг иш кунларида соат 10.00 дан соат 17.00 гача мурожаат қилишлари ёки 33-33-65 телефони орқали ёзилишлари мумкин. Ўқитиш bepul.

«ЎЗБЕКДАВЛАТЦИРК» РЕСПУБЛИКА БИРЛАШМИС ХАДРАДАГИ Т. ЭҒАМБЕРДИЕВ НОМИЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ

БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ХАЛҚАРО ҚУНИ БАЙРАМИГА БАҒИШЛАНГАН ТОМОШАЛАР ЯНГИ АТТРАКЦИОН ИККИ КАВАТЛИ ДОР ЦИРК ГИМНАЗИЯСИ ОСТИДА ТУРТ ҚИШДАН ИБОРАТ УСТУНИНГ АЖОЙИБ ИЖРОСИ акробатика, гимнастика, эквилибристика ва мувозанат сақлаш соҳасида энг юксак кўрсаткичлар Раҳбар: Республикада хизмат кўрсатган артист **НИССО АЛИЕВ** 2 ҚИСМДАН ИБОРАТ КАТТА РАНГ-БАРАНГ ДАСТУР Томошалар 7, 8 июнда соат 12.00, 15.00 да бошланади. Чипталар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотилади. Касса соат 10.00 дан 18.00 га қадар ишлайди. Маълумот олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусусий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни, таваллуд кунлари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан қўтловларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшаш эълонларни ўз саҳифаларида ёритади.

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар кун соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон: 33-28-95. Факс: (3712) 33-29-09. **МАНЗИЛИМИЗ: МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ, 2-КАВАТ, 202, 202-«а», 206-ХОНАЛАР.**

«САИД-СОЛИХ» хусусий ишлаб чиқариш тижорат фирмаси

Тўғатилди. Ўтирозлар эълон қилган кундан бошлаб бир ой мобайнида 41-85-12 телефонни орқали қабул қилинади.

Очиқ турдаги «Ўзбекфильм» акционерлик жамияти киностудиянинг постановкачи режисёри Рашид Маликовга отаси, профессор **Карим Сатторович МАЛИКОВНИНГ** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ
ОҚШОМИ
Toshkent oqshomi

Муассис:
**ТОШКЕНТ ШАҲРИ
ХОКИМЛИГИ**

Манзилимиз:
**700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32**

Телефонлар:
хатлар — 33-28-95,
эълонлар 33-29-70,
33-08-74, 36-57-65,
факс: (3712) 33-29-09.

Душанба, торшанба
ва җума
кунлари чиқади.
Ҳашр кўрсаткичи
64690

Нашрни етказиб бериш
масалалари бўйича турар
жойлардаги почта бўлимада
ёки «Тошкент почтаси»га
33-74-05 телефонига мурожаат
қилишнинг мумкин.